

LUNDS
UNIVERSITET

En analys av rörelsedirektivet ur ett människorättsligt perspektiv och om diskussionen kring rätten att migrera

Lisen Kjellberg

Avdelningen för mänskliga rättigheter

Historiska institutionen

MRSG20

HT-terminen 2013

Handledare: Lina Sturfelt

Abstract

The EU is as a supranational organization based on the thought of the formation of an emerging common European economy. European Parliament and Council Directive 2004/38/EC was put into force in 2004 and is the latest involving the EU rules on free movement within the EU territory. The directive, called the directive on free movement, can also be seen as a part of the plan of a strong Europe given the freedom movement history, which dates from the formation of the European Steel and Coal Community. With time as the European Community develops, it becomes more and more clear how aspects of rights influence the development of the freedom to move freely within the territory of the EU.

The development of economic cooperation to become a human rights project can also be discerned in the directive on free movement, where the rights of migrants seems to be satisfied, as the EU is changing its interest. The historic development of the directive may, among other things, be seen in how formulations of economic origin lives on in the directive, while such rights regarding entitlement to family and equality brought up.

Overall, the directive cannot be considered to have arisen as a result of a discussion of the individual right to move freely, but should rather be seen as a product of a historic economic discussion of economic growth. The influence of discussions on individual rights over the years is however substantial and the resulting directive available today can very much be seen as a document in which individual rights to liberty is strengthened.

Innehållsförteckning

Abstract.....	2
1. Inledning.....	4
1.2. Syfte och frågeställningar	4
1.3. Avgränsningar	5
1.4. Metod och teori	5
2. Teoretisk bakgrund.....	7
2.1. Rörelsedirektivets framväxt.....	7
2.2. Rörelsedirektivet.....	10
3. Teorier på temat migration	12
3.1. Migrationens kraft	12
3.2. Resursfördelning och rätten till migration	13
3.3 Rätten att inte utsättas för skada och rätten till fri migration.....	14
3.4. Migration är mer komplex än så.....	15
3.5. Identitet och rätten till migration	17
3.6. Rätten till suveränitet.....	18
3.7. Migration och rörlighet.....	18
4. Analys av rörelsedirektivet	20
4.1. Rätten till fri rörlighet.....	20
4.2 Rätten till familj.....	23
4.3. Rätten till likabehandling.....	24
4.4. Villkor och skyldigheter	24
5. Slutdiskussion	26
6. Källförteckning.....	27

1. Inledning

Dagens världsordning är utformat på så vis att migration och rörlighet är något som regleras utifrån suveräna stater och överstatliga institutioner så som Europeiska Unionen. Enligt dessa institutioner själva har de en uppenbar rätt också göra så. Att som stat eller överstatlig institution ta saken i egna händer och på så vis exkludera många att förverkliga sina behov eller drömmar i livet är något som människor heller inte blundar för. Den ofrånkomliga sanningen är trots allt den att det inte existerar någon lagstiftad universell mänsklig rättighet som styrker rätten till migration. Rörelsefrihet för personer inom unionens territorium tillhör dock till EU:s grundläggande rättigheter.¹

Huruvida Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG förhåller sig till diskussionen kring en påstådd frihet som till rätten att migrera är något läsaren i denna uppsats får ta del av. I en analys av direktivets formuleringar, argument och användning av begrepp visar uppsatsen på EU:s underliggande intressen av införandet av just detta direktiv. Till hjälp i tolkningen av hur direktivet framställs redogör uppsatsen även för filosofiska teorier, liberala så väl som konservativa, som fångar upp en bred bild av synen på migration.

1.2. Syfte och frågeställningar

Uppsatsen fyller till syfte att kartlägga för vilka rättigheter som framställs i rörelsedirektivet, och på vilka sätt dessa går att relatera till någon form av rätt till migration. Jag har ej som avsikt att på något sätt bevisa att rörelsefrihet är en mänsklig rättighet. Snarare vill jag belysa formuleringar i direktivet som kan relateras till avsikten med direktivets uppkomst, skäl såsom mänskliga rättigheter eller ekonomisk tillväxt. Syftet med uppsatsen blir således att utreda huruvida EU-samarbetet uppfattas som en ekonomisk union eller ett projekt för

¹ Europeiska Unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (2010/C 83/02)

mänskliga rättigheter. Detta med hjälp av följande frågeställningar; Vilka argument läggs fram för rörelsedirektivet? Vad är dessa baserade på? Finns det en motsättning mellan dessa och i så fall vilken? Vilket perspektiv ska då premieras? Vilket frihetsbegrepp relateras till rörelsedirektivet?

1.3. Avgränsningar

Uppsatsen knyter an till diskussionen om rätten att migrera, där av avgränsningen till enbart fri rörlighet för personer. Det vill säga fri rörlighet för tjänster, varor och kapital behandlas inte som det centrala i analysen. Fri rörlighet för tjänster, varor och kapital blir dock i viss mån intressant när det kommer till ekonomiska aspekter, det vill säga argument i direktivet som exempelvis härleds till den inre fria marknaden. I brist på tid och rum har mindre fokus också legat på att redogöra för rörelsedirektivets verkliga konsekvenser. Uppsatsen behandlar enbart teorier kring dessa vilket jag också grundar min analys på.

1.4. Metod och teori

Med uppsatsen vill jag visa på de underliggande idéer, föreställningar och argument kring rörelsefrihet för personer som kommer till uttryck i rörelsedirektivet. Därför är uppsatsens primärmaterial begränsad till EU:s direktiv om fri rörlighet som trädde i kraft 2004, och eftersom det är det senaste och dessutom ett resultat av en pågående process av rörelsefrihet. Med hjälp av en argumentationsanalys av direktivet besvarar uppsatsen vilka idéer som framställs om bland annat mänskliga rättigheter och ekonomisk tillväxt i detta.

Som teoretiska verktyg använder jag mig av dels filosofiska röster kring rätten att migrera och dels av mer radikala teorier. De sistnämnda är i viss mån enbart grundade på tyckanden, vilket jag har förhållit mig till på så vis att dessa specifika åsikter inte utgör någon större vikt i mina slutliga konklusioner. Dessa starka ståndpunkter redogörs dock i kapitlet om teorier i syfte att visa på att migration är ett känslomässigt ämne som kan beröra människor av mycket skilda plan. De filosofiska, liberala och konservativa betraktelsesätt att se migration på bidrar till en varierad verktygslåda att angripa direktivet med, vilket breder ut omfattningen av analysen.

Teorierna tillsammans möjliggör således en sådan analys av direktivet. I uppsatsens granskning av formuleringar, argumentationer och begrepp funna i direktivet besvarar jag, i analysen och i slutsatserna, hur rörelsedirektivet i relation till teorier kring rätten till migration kan bedömas utgöra en väsentlig del i ett större arbete i något annat syfte.

Jag väljer att skriva ut de skäl och artiklar som jag använder i min analys eftersom att huvudsyftet är att just tolka direktivet. På så vis låter jag läsaren dels bilda en egen tolkning av dessa samtidigt som denna metod på ett tydligt sätt påvisar min egen tolkning.

2. Teoretisk bakgrund

För att göra läsaren införstådd i den historiska framväxten av rörelsedirektivet och betydelsen av rörelsedirektivet kommer en kort sammanställning av dessa respektive två punkter göras i detta kapitel. Vidare kommer en redogörelse göras för olika teorier på temat migration som senare kommer att användas i analys och diskussion av rörelsedirektivet.

2.1. Rörelsedirektivets framväxt

Rörelsedirektivet kan ses som ett resultat av en relativt lång tids pågående process vars startpunkt kan dateras till den direkta efterkrigstidens splittrade och sargade Europa.

1950 presenterade den franska utrikesministern Robert Schuman en plan över bildandet av en stål- och kolgemenskap mellan Frankrike och Tyskland som skulle ledas av en överstatlig kommission. Stål- och kolgemenskapen syftade till att skapa en plattform utifrån vilken freden i Europa skulle bevaras genom att ingående länder skulle öka sitt ekonomiska samarbete och beroende av varandra. Det ökande beroendet, och därigenom även ökad kontroll, av varandra ansågs utgöra grunden för undvikandet av framtida aggressioner mellan staterna samtidigt som det skulle accelerera det ekonomiska välståndet. Redan från första förslaget gjordes också gällande att det framställda förslaget skulle utgöra ett ramverk inom vilket fler stater frivilligt skulle kunna ansluta sig.^{2,3} Vid förhandlingarna om en framtida stål- och kolgemenskap deltog även Italien, Belgien, Luxemburg och Nederländerna och 1951 bildades det som skulle komma att heta Europeiska Stål- och Kolgemenskapen.⁴

I och med det överstatliga samarbetet mellan Tyskland, Frankrike, Belgien, Nederländerna Luxemburg och Italien lät man för första gången sedan tiden innan första världskriget

² M. Berger, *Motives for the foundation of the ECSC*, Poznan University, Poznan University of Economics Review; 2013, Volym 13, Nummer 3, s.63.

³ M. Berger, 2013, s.71.

⁴ M. Berger, 2013, s.66

arbetskraft förflytta sig fritt mellan stater.^{5,6} Dock var flödet av arbetare villkorat till att man skulle besitta kunskaper inom stål- och kolproduktion för att därigenom utjämna ekonomiska skillnader och få rätt arbetskraft på rätt plats.⁷

Framgången av bildandet av den Europeiska Stål- och Kolgemenskapen gjorde att samarbetet mellan staterna utvidgades till att även gälla andra ekonomiska områden genom grundandet av Europeiska ekonomiska gemenskapen (EEG) i mars 1957 i Rom.⁸

Genom skapandet av EEG fortlöpte tanken om fri rörlighet för arbetare i Romfördraget. Arbetaren värderades dock inte som en medborgare i mottagarlandet utan sågs som en produktionsfaktor som man kunde transportera mellan länder, likt vilken vara som helst. Detta synsätt på arbetare låg i linje med EEG-samarbetets marknadsorienterade syn på integration, där målgruppen ansågs vara sydeuropéer som under begränsade tidsperioder skulle tillgodose norra Europa med arbetskraft. Dock hindrades i EEG:s tidiga historia en framgångsrik migration till stor del av faktumet att de ingående staterna fortsatt kvarstod att utöva sin suveräna makt över inresetillstånd, vilket i praktiken visade sig hejda många migranter inom EEG.⁹

Införandet av fri rörlighet blev mer definitivt år 1968, genom att de i EEG ingående staterna gav upp en del av sin suveräna makt att själva avgöra vilka som släpptes över gränsen till förmån för den fria rörligheten.¹⁰ Genom direktiven Council Directive 68/360/EEC och Council Regulation 1612/68¹¹ togs hinder för fri rörlighet bort för arbetare inom hela EEG.¹² Eftersom att det största hindret visat sig bero på olik behandling beroende på arbetarnas härkomst gjordes det genom direktiven olagligt med diskriminering baserat på nationalitet. Löner skulle således inte heller skifta på grund av ursprung.¹³ Byråkratin försvann också i viss mån då visum upphörde som krav för arbetare och deras familj som istället enbart behövde ett

⁵ S. Koikkalainen, Hemsida: *Migration Information Source – Migration Fundamentals*, april 2011.

⁶ J. Norberg & F. Segerfeldt, *Migrationens kraft*, 2012; s.23

⁷ A. Favell & E. Recchi, *Pioneers of European Integration: Citizenship and Mobility in the EU*, Edward Elgar, Northampton, 2009, s.5.

⁸ European Union, Hemsida: *European Union: A peaceful Europe – the beginnings of cooperation*

⁹ A. Favell & E. Recchi, 2009, s.5.

¹⁰ A. Favell & E. Recchi, 2009, s.6.

¹¹ Då Sverige ej inträtt i EEG/EU är de officiella namnen engelska.

¹² Council Directive 68/360/EEC; Article 1

¹³ Regulation (EEC) No 1612/68

giltigt pass för att resa inom EEG.^{14,15} Även familjeperspektivet infördes i och med direktiven och arbetares familjer fick rätt att fritt flytta med sin arbetande familjemedlem.¹⁶

Då Europeiska gemenskapens domstol¹⁷ med tiden genom brett tolkande av direktiven från 1968 utvidgade begreppet arbetare till att de facto även omfatta vanliga människor. Domstolens agerande ledde till att synen på migration inom Europa vidgades ytterligare och 1986 kom det som kallades för ”The Single European Act” (SEA). SEA syftade till att skapa ett område i Europa utan gränser där man fritt skulle kunna förflytta varor, kapital, tjänster och personer. Ultimat mynnade SEA ut i frikopplandet mellan ekonomisk aktivitet och rätten att fritt migrera inom Europas gränser då även tilldelades studenter, pensionärer och arbetslösa. Analogt med framväxten av ett europeiskt medborgarskap odlades Schengensamarbetet som syftade till att ta bort passkontroller inom Europa.¹⁸

1993 skedde nästa stora förändring inom ramen för europeisk migration då Maastrichtfördraget undertecknades och den Europeiska unionen (EU) bildades. Maastrichtfördraget introducerade det europeiska medborgarskapet som skulle skydda migranters politiska rättigheter i Europa. Det vill säga att medborgarskapet införde migranters rätt att rösta i europeiska val(EU-val) var man än befinner sig i Europa. I och med Maastrichtfördraget togs det första steget in på ett bredare perspektiv av rörelsefrihet inom EU.^{19,20}

Den senaste förändringen av rätten till migration inom EU kom 2004 i och med direktiv 2004/38/EG som samlade all tidigare direktiv och förordningar i ett direktiv. I direktivet, som kallas för rörelsedirektivet, infördes ett socialt synsätt och de sociala rättigheterna stärktes för migranter som gavs rätten att få ta del av den nya statens välfärd i lika hög grad som statens ursprungliga medborgare. Det enda som de facto skall skilja en EU-medborgare som immigrerat till ett land och en nationell medborgare skall därmed vara rätten till att rösta i nationella val. I rörelsedirektivet stärktes rätten att migrera ytterligare för den enskilde individen då en EU-medborgare fastställdes rätten att efter fem år i ett annat EU-land har rätt

¹⁴ Council Directive 68/360/EEC; Article 2

¹⁵ Council Directive 68/360/EEC; Article 3

¹⁶ Council Directive 68/360/EEC; Article 1

¹⁷ Idag kallad Europeiska unionens domstol eller European Court of Justice

¹⁸ A. Favell & E. Recchi, 2009, s 7.

¹⁹ A. Favell & E. Recchi, 2009, s 7.

²⁰ Europeiska Unionen, *Treaty of Maastricht on European Union*, 1993

till att bli medborgare i det nya landet.^{21,22}

2.2. Rörelsedirektivet

EU:s rörelsedirektiv 2004/39/EG är det senaste direktivet som berör rätten för individen att röra sig inom EU och är utfärdad av Europaparlamentet och Europarådet. Direktivet motsvarar alla giltiga bestämmelser angående unionsmedborgare och deras familjemedlemmars rätt till inresa och uppehåll i andra medlemsstater. Dels består rörelsedirektivet av 31st skäl som redogör för varför rörelsedirektivet antogs, dels av 42st artiklar vilka tillsammans reglerar under vilka omständigheter EU-medborgaren och dess familjemedlemmar har rätt att nyttja rörelsefrihet inom EU. Med andra ord fastställer rörelsedirektivet unionsmedborgarens och deras familjemedlemmars rättigheter, skyldigheter, villkor och begränsningar. En kortare beskrivning av rörelsedirektivets grundläggande delar ges nedan.

Rörelsedirektivets kärna kretsar kring rätten för en EU-medborgare²³, det vill säga en individ som är medborgare i ett EU-land, att fritt röra sig mellan olika länder inom EU och rätten att uppehållas sig i dessa. Av direktivet omfattas även EU-medborgarens familjemedlemmar, även då dessa inte är medborgare i ett EU-land, som betraktas som likvärdiga förmånstagare till rätten till fri rörlighet inom EU²⁴.

Genom fastslagandet av rätten till utresa²⁵ såväl som rätten till inresa²⁶, i kombination med rätten till ett villkorslöst uppehälle i EU:s alla medlemsstater i tre månader har EU-medborgaren och familj möjlighet att utan hinder resa fritt och bo som den vill.²⁷

En EU-medborgare och dess familjemedlemmar har även rätten att uppehålla sig längre än 3

²¹ A. Favell & E. Recchi, 2009, s 8.

²² Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG

²³ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; Artikel 2.1

²⁴ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; Artikel 2.2 a-d

²⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; Artikel 4

²⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; Artikel 5

²⁷ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; Artikel 6

månader i ett annat EU-land om denne har en anställning eller arbetar som egen företagare eller bedriver studier i det mottagande EU-landet.²⁸ Därtill krävs att individen som vill utöva rätten till uppehälle mer än 3 månader kan uppvisa heltäckande sjukförsäkring och tillgångar eller inkomster tillräckligt stora för att klara sin ekonomi.²⁹

EU-medborgaren och dess familjemedlemmar har även rätt till uppehälle om personen ifråga av olika anledningar inte kan arbeta, så länge kraven på ekonomisk försörjning och sjukförsäkring efterlevs.³⁰

Rörelsedirektivet trycker även på likabehandling, medförande att en EU-medborgare eller dess familjemedlemmar skall få samma behandling och ha rätt till samma service som den mottagande medlemsstatens egna medborgare och att en diskriminering på grund av nationalitet inte får ske.³¹

²⁸ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; Artikel 7.1 a,c,d

²⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; Artikel 7.1 b

³⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; Artikel 7.3

³¹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; Artikel 29

3. Teorier på temat migration

Denna del består av en redogörelse för de olika teorier som sedan används i analysen av rörelsedirektivet. Teorierna är framställda av liberala tänkare såväl som konservativa filosofer och ger sammantaget en översiktlig teoretisk bild av rätten till migration. De nedan beskrivna teorierna utgör viktiga verktyg för att analysera och tolka rörelsedirektivet utifrån ett människorättsligt perspektiv. Grovt sett kan de olika teorierna representera olika utgångspunkter som representerar olika syn på rätten till migration, konsekvenserna av migration och ägande av vår gemensamma jord på ett djupare plan. Detta avsnitt tillför en överskådlig bild av de teorier som i analysdelen klargörs mer i detalj samt slutligen tar fram uppsatsens slutdiskussion.

3.1. Migrationens kraft

Att rätten att migrera följer naturligt ur rätten till frihet Johan Norberg och Fredrik Segerfeldt.³² I deras bok *Migrationens kraft* menar de ifrån en ultraliberal utgångspunkt att rätten till migration är den mest centrala förutsättningen för mänsklig frihet. Baserat på faktumet att migration ofta används som en nödutgång när andra friheter inte respekteras, menar Norberg och Segerfeldt att rätten till migration är en förutsättning för upprätthållandet av andra friheter. I boken argumenterar de båda författarna därför för rätten till migration som en universell och absolut rättighet.³³

Med stöd i artikel 13 i UDHR³⁴ som fastställer rätten att emigrera ifrågasätter Norberg och Segerfeldt meningen med en sådan rättighet när det inte finns någon existerande skriftlig universell mänsklig rättighet att immigrera. Med denna utgångspunkt argumenterar de vidare att migration förkroppsligar den naturliga viljan att förflytta sig till de platser en individ tror sig skapa störst möjligheter och gränserna därmed bör vara öppna för alla fredliga människor att praktisera denna rätt. De gränser som finns mellan länder kan således endast enligt

³² J. Norberg & F. Segerfeldt, 2012, s. 20.

³³ J. Norberg & F. Segerfeldt, 2012, s. 33.

³⁴ Universal Declaration of Human Rights, artikel 13.

Norberg och Segerfeldt legitimeras genom att hindra intrång av fientliga människor.³⁵

Vidare argumenterar Norberg och Segerfeldt för rätten till fri migration utifrån ekonomiska argument, där huvudbudskapet är att migration är någonting alla faktiskt tjänar på. Att ge människor från andra delar av världen tillträde till andra länders territorium är något som enligt Norberg och Segerfeldt skulle minska de globala klyftorna. I ett samhälle som redan är utformat på så vis att människor i fattigare länder har tillgång till marknaden, exemplifierat genom uppkomsten av ”call centers”, men samtidigt nekas det inträde till den verkliga marknads territorium exkluderas arbetarnas möjligheter att tjäna de stora pengarna, argumenterar författarna.³⁶

Möjligheterna att sätta sin fot på EU:s territorium blir ännu svårare i och med rörelsefriheten inom unionen. Norberg och Segerfeldt menar på att gränserna in Europa i och med det starka samarbetet medlemsstater emellan förstärks, vilket bidrar till att hindra den typ av cirkulär migration som går att se inom EU. Istället för att skapa cirkulära flöden där migranter rör sig i takt med konjunkturförändringar leder rörelsefriheten till att individer som en gång har passerat EU:s territoriella gräns har mycket starka incitament att stanna kvar.³⁷ Av dessa skäl anser författarna således att det är av yttersta vikt att öppna upp gränserna ut till omvärlden samtidigt som han antyder att det är den enda rimliga och rättvisa principen som är förenlig med friheten att migrera.³⁸

3.2. Resursfördelning och rätten till migration

Två andra profiler, Michael Blake & Mathias Risse, närmar sig dilemmat kring migration utifrån ett filosofiskt perspektiv. Med hjälp av ”egalitarian ownership” som grundteori, det vill säga att jorden ägs lika mycket av alla, tittar de på vilka begränsningar suveräna stater på ett rättfärdigat sätt kan ha på migration. Ur denna grundteori utvecklar författarna sedan teorin om ”common ownership”, innebärande att jordens yta ägs gemensamt på ett nyttjande plan. Således syftar inte ”common ownership” till verkligt ägande, utan pekar istället den rätt som

³⁵ J. Norberg & F. Segerfeldt, 2012, s. 19-21.

³⁶ J. Norberg & F. Segerfeldt, 2012, kap 3.

³⁷ J. Norberg & F. Segerfeldt, 2012, s. 25-26

³⁸ J. Norberg & F. Segerfeldt, 2012, kap 1.

en individ har att nyttja jordens resurser. Tanken med ”common ownership” är att människor ska bruka världen utan att behöva någon annans tillstånd, då en sådan utgångspunkt är praktiskt ogenomförbar. Avsikten är dock inte en rättighet till förädling, utan snarare rätten att utnyttja resurser för att skapa sig en tillvaro.³⁹

Blake & Risse menar på att med praktiserandet av principen ”common ownership” skulle resurser fördelas jämt och inte orättvist tillhöra vissa grupper och lämna andra utanför. Tvärtom ger ”common ownership” rätt till det relativa överflöd av resurser som exempelvis en stat eventuellt kan ha. Rätten kan antingen utkrävas i form att tilldelas rätten till migration, eller genom exempelvis att bistånd betalas ut eller ett stycke territorium delas av och en ny politisk enhet skapas. Det praktiskt ogenomförbara i de senare argumenterar författarna, innebär att rätten till migration för att utkräva sin ägarandel av jordens resurser och att ett hinder mot denna rätt måste legitimeras av den som hindrar en sådan utkrävning av sin rätt.

I Blakes & Risses teori finns det däremot inget som säger att en individ har en rättighet att ta sig in i ett land som är relativt underutnyttjat eftersom en av teorins grundpelare är det inte föreligger någon rätt att öka skillnaderna i den relativa resursanvändningen. Således har stater rätt till att sätta upp restriktionen för att förhindra att skillnader i resursinnehav ökar. Blake och Risse är införstådda i det komplexa att värdera staters resurser, och tar sig an problemet genom att skilja på underutnyttjad och överutnyttjad mark.⁴⁰

3.3 Rätten att inte utsättas för skada och rätten till fri migration

Professor Michael Huemer argumenterar likt Blake & Risse utifrån ett filosofiskt perspektiv kring immigration då han argumenterar för företeelsen i bemärkelse av en rättighet. Med hjälp av tillämpad etik jämför han immigration med symboliskt liknande situationer i syfte att visa liknelser med vardagliga händelser som vi föraktar, exempelvis såsom att hindra någon som är utan hus och mat att köpa bröd. Kontentan är att i en bredare kontext skiljer sig inte denna handling från att hindra någon att få resa in i ett annat land och handla på dess marknad.

³⁹ M. Blake & M. Risse, *Is there a Human Right to Free Movement? Immigration and Original Ownership of the Earth*, Harvard, 2006, s. 4-6.

⁴⁰ M. Blake & M. Risse, *Is there a Human Right to Free Movement? Immigration and Original Ownership of the Earth*, Harvard, 2006, s. 4-9.

Enligt Huemer finns inget legitimt skäl till att varken förhindra någon att köpa ett bröd eller låta någon komma in i ett annat land.⁴¹ Således menar Huemer att immigration ska vara en regel snarare än ett undantag och att restriktioner av immigration är en kränkning av människors rättigheter. Detta på grund av att det är en regel att en rättighet inte skadas, att individer har som rätt att inte skadas och att hindra någon från att immigrera är att skada.⁴²

Huemer resonerar även kring rätten till inresa och menar på att denna måste skiljas åt från rätten till statligt stöd. Med andra ord förespråkar Huemer rätten till immigration men pekar samtidigt på att det per definition inte måste innebära att sociala rättigheter kan utkrävas på samma sätt. Snarare menar han att man inte systematiskt kan hindra människor från immigrera, enbart för att de i framtiden skulle tänkas kunna kräva socialt stöd och i och med det bli en belastning för ekonomin.⁴³

Huemer ogiltighetsförklarar vidare vanliga skäl för att hindra immigration som på olika sätt brukar hänvisas till sin egen befolknings bästa. Det vill säga att staten ser till arbetsmarknaden, att samhället skulle ha någon skyldighet att skydda sin befolkning eller att immigration skulle bli en social börda eller hota nationens kultur.⁴⁴ Det enda berättigade tillvägagångssättet för en stat att bortgå från att immigration är en regel menar Huemer är ifall immigranten gjort sig skyldig till grova brott eller bär på en smittsamsjukdom som upplevs som ett direkt hot mot statens befolkning. I ett sådant fall måste denna anledning redogöras för individen, och inte tvärtom.⁴⁵

3.4. Migration är mer komplex än så

Medan Norberg och Segerfeldt i sin bok argumenterar svart på vitt för de positiva konsekvenserna av migration vill Russel King visa på migration som ett oerhört komplicerat forskningsområde. För att få grepp om effekter av migration krävs enligt King ett samarbete mellan många olika forskare och discipliner, därför att de olika disciplinerna har en påverkan

⁴¹ M. Huemer, *Is There a Right to Immigrate?*, Social Theory and Practice, Volym 36, Nummer 3, 2010, s. 430.

⁴² Huemer, 2010, s. 458.

⁴³ Huemer, 2010, s. 444.

⁴⁴ Huemer, 2010, s. 458.

⁴⁵ Huemer, 2010, s. 436-437.

på många olika plan. Som exempel nämner King hur migration ger upphov till geografiska, demografiska, ekonomiska, politiska och socialpsykologiska förändringar. Genom att integrera dessa olika faktorer kan en mer heltäckande bild av migration skapas.⁴⁶ King åsidosätter därmed tidigare gjorda studier om migranter som på ett enligt honom missvisande sätt har följt enskilda grupper och dragit generella slutsatser ifrån detta. Istället menar han på att alla grupper migrerar under olika förhållanden och att deras vägar på så vis skiljer sig avsevärt. Med en sådan ståndpunkt belyser han tidigare gjorda studier som väldigt polariserade för att i sin egen studie framhäva de oklara gränserna hos en migranterns identitet. Han menar på att det finns så många fler typer av migranter att det inte är korrekt att uppmärksamma endast ett fåtal för att sedan placera dessa i alltför generaliserade fack.⁴⁷

På samma sätt menar han att skillnaden mellan att ses som en illegal och legal invandrare är diffus därför att det finns så många olika nivåer att ta hänsyn till. Han pekar exempelvis på det faktum att man kan arbeta legalt i ett land samtidigt som man är en illegal invandrare om man till exempel inte har anmält sin närvaro i en stat som kräver detta. Eller tvärtom om man är en legal invandrare som arbetar illegalt eller begår ett brott. Problematiken kvarstår om man då räknas som illegal eller legal invandrare i ett annat medlemsland. King menar på att dessa kategorier godtyckligt appliceras på migranter och att synsätten ibland kan skifta över en natt.

Detsamma menar han gäller intern och internationell migration. Uppfattningen om att intern migration sker inom ett lands gränser kan jämföras med den interna migrationen som sker inom unionens gränser, som egentligen karaktäriseras av en internationell migration. Följaktligen blir dessa ansedda motpoler sammankopplade och möjliggör en analys av rörelsefriheten inom EU även som en intern migration. För att återgå till migranterns ofta otydliga identitet blir den också med hänsyn till senast nämnda slutsats splittrad till flera olika. Det vill säga att en migrant kan på detta vis identifieras som både europé och som till exempel svensk.⁴⁸

Fortsättningsvis drar han liknande paralleller till distinktionen mellan frivillig och tvingad migration.⁴⁹ Det vill säga till exempel mellan frivilliga studenters migration och de som i allra högsta grad är tvingade att migrera i form av flykt.

⁴⁶ R. King, *Towards a new map of European migration*, International Journal of Population Geography, Volym 8, Nummer 2, s. 90-91.

⁴⁷ R. King, 2002, 90-95.

⁴⁸ R. King, 2002, s.92.

⁴⁹ R. King, 2002, s.92.

Resonemanget skull kunna exemplifieras med tiggare från Rumänien som inte direkt flyr från krig men som tvingas, på grund av den svåra situationen, att migrera till exempelvis Stockholm för att tigga på gatan. Ett annat exempel som kanske känns närmre till hands är huruvida svenskar frivilligt eller påtvingat, eller av en kombination av dem båda, migrerar till Norge för att arbeta.

Kontentan blir återigen att det är svårt att placera in migranter i fack så som Rörelsedirektivet har gjort, därför att det inte täcker alla olika sorters migranter. King låter det vara osagt om ett sådant omfattande direktiv är möjlig att åstadkomma men en slutsats att ha i åtanke när stater implementerar direktivet kan vara att inte se migranter svart på vitt eftersom att det utesluter otroligt många andra kategorier.

3.5. Identitet och rätten till migration

I en annan text, skriven av Russel King tillsammans med Henric Ruiz-Gelices, har författarna undersökt effekter av studenters brukande av rörlighetsfriheten inom EU. Sammantaget framgår att det på det stora planet finns två centrala påverkningar, vilka består av kulturella och ekonomiska utbyten. Det intressanta i deras analys är att de hävdar att EU varit medvetna om att rörlighet kan ge fördelar i termer av positivt påskynda kulturella utbyten, och ta bort gammal rivalitet som kan ses som hinder för den europeiska integrationen.⁵⁰ Detta kan bland annat påvisas genom att fonder, för inte allt för länge sedan, tillägnades skolor och universitet som inkluderade en europeisk dimension i deras lärande⁵¹. Men även i och med det nuvarande Erasmus-samarbetet. På det ekonomiska planet har det visat sig att förflyttande studenter som bär på kunskap är bra för den ekonomiska tillväxten och för den ekonomiska integrationen mellan olika EU-länder. King och Ruiz-Gelices menar att rörlighet bland arbetare anses vara ett grundläggande argument för att upprätthålla den interna marknaden. Eftersom att studenterna med andra ord är de potentiella framtida arbetarna måste de inte bara vara införstådda med att hela unionen är ett gemensamt arbetsfält. De måste även förstå att för att

⁵⁰ R. King & E. Ruiz-Gelices, *International Student Migration and the European "Year Abroad": Effects on European Identity and Subsequent Migration Behaviour*, *International Journal of Population Geography*, Volym 9, 2003, s. 229-252.

⁵¹ King, Ruiz-Gelices, 2003, s. 233.

få tillgång till detta arbetsfält krävs en kunskap av språk och kommunikation med andra kulturer, vilket också går att hänvisa till ett skapande av en europeisk identitet.

3.6. Rätten till suveränitet

Steven A. Camarota, är en inflytelserik amerikansk debattör med expertis på migrationsfrågor. I kontrast till Blake & Risse presenterar Steven A. Camarota en idé om länders befolknings rätt till självbestämmande över deras land och rätt att kontrollera dess egna öde och reglera över vilka som får emigrera till deras territorium. Detta på grund av att stater i och med demokrati kan ses som privat ägda av landets befolkning, enligt Camarota.⁵² På så vis legitimeras utvisning och exkluderande av människor som inte hör till landets egen befolkning. Denna teori går stick i stäv med tidigare nämnda tankar om rätten till migration och är ett nämnvärt förhållningssätt eftersom att det motsvarar den extrema konservativa sidan av myntet.

3.7. Migration och rörlighet

Juridiskt, socialt och politiskt är det enligt Christina Boswell och Andrew Greddes skillnad på det som inom EU kallas för fri rörlighet och migration, men att de båda begreppen ofta hänger tätt samman. Författarna argumenterar för att möjligheten att resa fritt inom EU i grund och botten stannar ekonomiska tankar kring fri rörlighet och det från detta perspektiv endast är fri rörlighet som har implementerats i EU. Med tiden har dock EU:s medlemsländer fått ett ”växande problem” med immigration från länder utanför EU, varför samarbete kring migration för individer från icke EU-länder har seglat upp på den politiska agendan.⁵³ Sammantaget anser författarna att EU därigenom bygger upp en paradox där ju mer möjligheter som skapas till fri rörlighet inom EU, desto större kommer incitamenten för icke EU-medborgare bli att ta sig in till EU och desto hårdare måste migrationen in till EU

⁵² Center for Immigration Studies; Is there a right to Immigrate? September 3, 2010.

⁵³ C Boswell & A Greddes, *Migration and Mobility in the EU*, Palgrave Macmillan, 2011. s. 3-8.

kontrolleras.⁵⁴

Med bakgrund mot ovan diskuterade teorier kommer fortsättningsvis begreppet fri rörlighet användas för att beteckna möjligheterna beskrivna i rörelsedirektivet, snarare än termen fri migration.

⁵⁴ Boswell & Greddes, 2011, s. 8-10.

4. Analys av rörelsedirektivet

Med hjälp av tidigare redogjorda teorier, som då används som vägledande instrument, skall rörelsedirektivet analyseras. Analysen ämnar utreda utifrån vilka perspektiv som olika rättigheter som på olika sätt inkluderas i rörelsedirektivet framställs. Detta genom att reda ut vem som, enligt rörelsedirektivet, identifieras att inneha rättigheter samt förhållandet mellan dessa rättigheter och beskrivna skyldigheter, villkor och restriktioner. Analysen fyller som syfte att undersöka om det i direktivets formuleringar går att härleda ett människorättsligt perspektiv.

4.1. Rätten till fri rörlighet

Att skälen för fri rörlighet, samt andra rättigheter som indirekt nämns i direktivet, är många och av olika karaktär kan anses vara naturligt, eftersom rörelsedirektivet i många avseenden bygger på tidigare direktiv och fördrag som kan dateras ända tillbaka till 1950-talet.

Redan i de första tre punkterna till skälen till rörelsedirektivet kan vissa initiala skillnader i ursprungligt syfte och tanke påvisas. Som tre första angivna skäl till direktivet blir dessa också mycket påtagliga vid första anblick. Vi börjar med att analysera rörelsedirektivets första punkt:

(1) "Unionsmedborgarskapet ger varje unionsmedborgare en primär, individuell rätt att fritt röra sig och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorium, med förbehåll för de begränsningar och villkor som fastställs i fördraget och genom de åtgärder som antas för att genomföra detta."⁵⁵

Att det hör till unionsmedborgarens primära och individuella rätt att röra sig inom EU:s gränser vittnar om en frihet som kan tyckas skapad ur medborgarens perspektiv. Ordvalet primär, som används för att beskriva rätten till att röra sig inom EU, kan anses som starkt.

⁵⁵ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; punkt (1),(2),(3)

Dock överensstämmer användandet av primär, men även av individuell, med argumentationen hos teoretiker som går att finna i litteraturen.

Dels kan nämnas Huemer som argumenterar för att rätten till migration, och därmed även till fri rörlighet, skall vara just primär baserat på att varje inskränkning på den rätten kan anses orsaka en skada på en individ. En individ som själv avgjort att ett sådant företag gagnar den mest.⁵⁶

Nämnas kan även Blake & Risse som baserat på argumentationen om ”common ownership” menar att en individ alltid har rätt att ta del av det relativa resursöverskott som ett land kan ha gentemot ett annat. Baserat på att migration är den enda storskaliga lösning där individer kan ta del av ett lands relativa resursöverskott, argumenterar de för den primära rätten till fri rörlighet över gränser och föreslå även att en sådan rätt till och med skulle kunna anses vara en mänsklig rättighet. Blake & Risse poängterar också att det inte finns något fundamentalt motsägelsefullt mellan suveräna stater och fri rörlighet och att det är möjligt att ha ett moraliskt rättvis samhälle utan fri migration. Då krävs dock andra medel för utjämning av resurser, exempelvis genom avknoppning av land till nya stater, vilket i praktiken anses omöjligt till den grad som krävs. Man kan således säga att rörelsedirektivet och hur det ser ut inom EU stämmer överens mycket väl med hur migration enligt Blake & Risses teorier borde vara. Alla stater inom EU är ju fortfarande suveräna som bekant.⁵⁷

Även ultraliberalisten Johan Norberg skulle troligtvis skriva under på att rätten till fri rörlighet är en primär och individuell rätt. Hans argumentation för rätten till fri rörlighet bygger på konstaterandet att rätten till emigration är reglerad i UDHR, och motsägelsen i att immigration inte är det.⁵⁸ Sammantaget kan det anses att punkt (1) i rörelsedirektivet kort och koncist sammanfattar kärnan i den rätt till migration som filosofiska och liberala krafter talar för.

Resonemanget som fördes för punkt (1) går även att göra för punkt (3) nedan som tydligt markerar att alla eventuella hinder i form av direktiv och fördrag som skulle kunna försvåra fri rörlighet inom EU skall ses över och harmoniseras med rätten till fri rörlighet:

⁵⁶ Huemer, 2010.

⁵⁷ Blake & Risse, 2006.

⁵⁸ J. Norberg & F. Segerfeldt, 2012, s. 19-21.

(3) Unionsmedborgarskap bör vara grundläggande status för medborgarna i medlemsstaterna när de utövar sin rätt att fritt röra sig och uppehålla sig. Det är därför nödvändigt att kodifiera och se över existerande gemenskapsinstrument som var för sig behandlar såväl arbetstagare, egenanställda som studenter och andra inaktiva personer för att förenkla och stärka rätten att fritt röra sig och uppehålla sig för alla unionsmedborgare.”⁵⁹

Dock är det ett historiskt faktum att begreppet unionsmedborgare, och de politiska rättigheter som tillskrevs denna, infördes i och med grundandet av EU i och med Maastrichtfördraget 1993. Således går det också att skönja spåren från ett mer marknadsorienterat EU, där marknaden stod i fokus och rätten till frihet var ett verktyg för att jämna ut regionala och nationella skillnader i över- och underskott av kompetens:

(2) ”Fri rörlighet för personer är en av de grundläggande friheterna på den inre marknaden, som omfattar ett område utan inre gränser, där denna frihet säkerställs i enlighet med bestämmelserna i fördraget.”⁶⁰

Som argumenterat här ovan blottar kopplandet mellan fri rörlighet och den inre marknaden EU:s intresse om ett överstatligt, starkt ekonomiskt samarbete som till stor del tagits fram för att underlätta en ekonomisk tillväxt. Även om punkt (2) som sådan vittnar om de tidiga orsakerna till införandet av fri rörlighet, skulle en sådan punkt idag i vissa fall verka för upprätthållandet och legitimerandet av fri rörlighet i EU. För även om rätten till fri rörlighet kan tyckas vara tillskriven individen, är det ofta bilden av att fördelarna (förmedlat som fri rörlighet ger ekonomisk tillväxt) överväger nackdelarna (förmedlat som risk för massinvandring⁶¹) som i slutändan används som argument av politiker som försvarar EU:s legitimitet att styra över rörlighet inom EU.⁶² EU talar ofta om just sambandet mellan rätten till fri rörlighet och ekonomisk tillväxt.⁶³

Den marknadsekonomiska aspekten framförs även av Johan Norberg som ett argument till att

⁵⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; punkt (1),(2),(3)

⁶⁰ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; punkt (2)

⁶¹ Aftonbladet; *Göran Persson orolig för social turism*; 2003-11-21

⁶² EurActive; *Cameron: ‘Free movement in EU needs to be less free’*; 2013-11-29

⁶³ COM(2013) 837 final; 2013

införa fri rörlighet. Norberg pekar även på det absurda att call center med tillgång till den europeiska marknaden öppnas i Afrika samtidigt som de arbetande inte får tillträde till europeiskt territorium.⁶⁴ Ett sådant hinder drabbar även individer på insidan och anses av Huemer inte förenligt med statens uppgift att underlätta överlevnad, i förlängningen handel, för sina medborgare.⁶⁵

Således kan argumentationen att skälen till rörelsedirektivet bottnar i den inre marknadens grundläggande rättigheter anses till viss del underlätta upprätthållandet av de starkt formulerade rättigheterna i punkt (1).

4.2 Rätten till familj

I rörelsedirektivet utvidgas även rätt till att röra sig fritt inom EU till att även gälla en EU-medborgares familjemedlemmar, även då dessa inte själva är medborgare i någon EU-stat:

*(5) "För att varje unionsmedborgare skall kunna utöva sin rätt att röra sig fritt och uppehålla sig inom medlemsstaternas territorier på villkor som säkerställer de objektiva villkoren frihet och värdighet bör även familjemedlemmar beviljas denna rätt, oavsett medborgarskap. För tillämpningen av detta direktiv bör definitionen av "familjemedlem" utvidgas, så att den även omfattar registrerade partner om den mottagande medlemsstaten behandlar registrerade partnerskap som likvärdiga med äktenskap."*⁶⁶

Ovanstående punkt (5) (även punkt (6) berör samma ämne) kan uppfattas som ett hänsynstagande till unionsmedborgares rätt till familj. Rätten till familj finns uttryckt i FN-konventionen för skydd av migrantarbetares och deras familjers rättigheter, där det står att staten har en skyldighet att inte ingripa i privat- och familjelivet hos migranten och dennes familj. Den europeiska domstolen har dock i sitt tolkande av rätten till familj ansett att även skyddandet mot ingrepp i familjelivet från statliga myndigheter ingår i begreppet rätt till

⁶⁴ J. Norberg & F. Segerfeldt, 2012, kap 3.

⁶⁵ Huemer, 2010.

⁶⁶ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; punkt (5)

familj.^{67,68}

4.3. Rätten till likabehandling

Rörelsedirektivet upphöjer även den sociala statusen för de som nyttjar rätten att röra sig fritt inom EU genom att åberopa likabehandling mellan EU-medborgare och dess familj och nationella medborgare av staten:

*(20) "Förbudet mot diskriminering på grundval av nationalitet innebär att alla unionsmedborgare och deras familjemedlemmar som med stöd av detta direktiv uppehåller sig i en medlemsstat av den medlemsstaten bör behandlas på samma sätt som dennas medborgare inom områden som omfattas av fördraget, med förbehåll för sådana särskilda bestämmelser som uttryckligen anges i fördraget eller i sekundärlagstiftningen."*⁶⁹

Utöver skälet som anges i punkt (20) som förbjuder diskriminering betonar därtill artikel 24 i rörelsedirektivet att unionsmedborgare ska behandlas jämlikt med resterande medborgare i mottagarlandet. Denna rätt innebär till exempel att en passkontroll i ett EU-land av en inresande migrant från ett annat EU-land inte är legitim såvida kontrollen inte även förs av EU-landets egna medborgare. Familjemedlemmar med uppehållsrätt eller permanent uppehållsrätt skall även de behandlas likvärdigt.

4.4. Villkor och skyldigheter

För en fullgod analys av rörelsedirektivet är det också viktigt att ta hänsyn till de villkor och skyldigheter som direktivet sätter på den enskilde individen då dessa påverkar individens möjligheter att nyttja rätten till fri rörlighet. Särskilt intressant att analysera är kravet på

⁶⁷ International Convention on the Protection of the Rights of All Migrant Workers and Members of Their Families; Part III, Article 14.

⁶⁸ Mänskliga rättigheter-Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter; Använd: 2014-01-08; Adress: <http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/privat-och-familjelivet>

⁶⁹ Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG; punkt (20).

försörjning och sjukförsäkring. Genom kravet på försörjning eller tillräckliga ekonomiska resurser till uppehälle, då en individ ämnar att uppehålla sig inom ett annat EU-land mer än 3 månader, tenderas ett hinder att byggas upp för mindre förmedlade EU-medborgare att fritt röra sig inom EU.

Först och främst bygger de två villkoren upp ett krav på att individen som vill nyttja sin rätt till uppehälle mer än tre månader åläggs att bevisa att han eller hon har tillräckliga resurser och socialförsäkring. Principerna att lägga bevisbördan på den inresande individen avisas både av Huemer och Blake & Risse i deras analyser av rätten till fri rörlighet över gränser. Tvärtom menar exempelvis Blake & Risse att det är upp till det mottagande landet att motivera varför det föreligger förhållanden som medför att de inresande inte har rätt till uppehälle och att ett annat förhållningssätt kan likställas med skadan som uppstår vid ett aktivt hindrande.⁷⁰

Vidare villkorar direktivet i artikel 7 vilka som har rätt till uppehållsrätt i mer än tre månader, där arbetstagare, egenföretagare och studenter nämns. En argumentation kan här föras utifrån Kings teorier om migrationens komplexitet som medför att indelning av grupper tenderar att exkludera potentiella migranter inom EU snarare än inkludera. Ett stöd för det resonemanget skulle kunna hämtas ur analyser kring hur individer som nämns i direktivet (som studenter) generellt kan ses ha en mer positiv inställning till EU än de som indirekt exkluderas i rörelsedirektivet(arbetslösa).⁷¹

Även King och Ruiz-Gelices analyser kring skapandet av en europeisk identitet, där identitetskapandets förmåga att på sikt upprätthålla ekonomisk tillväxt ses som grundläggande. Att EU aktivt stöder en sådan linje, genom exempelvis Erasmus och akademiska gemensamma projekt, kan innebära att de enligt King polariserade migrantgrupperna upprätthålls och befästs.

⁷⁰ Blake & Risse, 2006, s. 4-9.

⁷¹ N. Rother & T. M. Nebe, *More mobile, more European? Free movement and EU identity; In: Pioneers of European Integration*, 2009.

5. Slutdiskussion

De flesta av tidigare använda teorier är överens om att samtidigt som EU:s överstatliga samarbete binder samman medlemsländerna, genom de öppna gränserna inom EU, stärks de yttre gränserna. Rörelsefrihetens paradox visar starkt på hur det har bildats en uppfattning om en europeisk gemenskap som kan ställas emot världens övriga befolkning. Till fördel av den utformade europeiska identiteten som tidigare diskuterats i analysen finns skäl och artiklar i rörelsedirektivet som högst troligen varit en bidragande faktor till denna. Direktivet underlättar för arbetare och studenter att röra sig fritt mellan länderna och på så vis utbyta erfarenheter, kultur och inte minst kunskap.

I en uppfattning om att en del av direktivets syfte är assimilering bland Europeiska länders befolkning, blir syftet bakom det intressant i sig. Avsikten skulle utan tvekan utifrån min analys kunna vara av ekonomiska värden. Det vill säga att EU går vägen via rörelsefrihet för att ta bort hinder för utbyten av handel och kunskap, genom att det främjar arbetstagare och studenters rättigheter att röra sig fritt inom EU. Direktivet om rörlighetsfrihet blir således bara en spelbricka på väg mot målet om handel och ekonomisk tillväxt. Huvudpoängen med att gynna studenters möjligheter till rörlighet kan tolkas som att få fler unga unionsmedborgare att förflytta sig och på så vis integrera sig med andra EU-medborgare. Detta för att de i tidig ålder ska radera skillnader sinsemellan och förhindra kultur-chockar, som i sin tur annars kan bli ett problem om de sedan i framtiden tar anställning i ett annat EU-land. Jag vill därför påstå att EU i sitt syfte att främja handeln lyckas i teorin genom att högutbildade unionsmedborgare arbetar i ett annat EU-land än sitt eget.

Den underförstådda strävan med rörelsedirektivet att förflytta rätt person till rätt plats blir i och med min analys uppenbar, frågan leder dock vidare till de verkliga konsekvenserna av direktivet. Den stora efterlämnade frågan blir således att om det är praktiskt möjligt att skapa ekonomisk tillväxt samtidigt som det råder en rörelsefrihet. Om detta inte är möjligt så går det att utesluta ekonomiskt värde som grund till rörelsedirektivet. Det mesta verkar dock tala för ekonomisk tillväxt som följd till rörlighetsfrihet och på så vis fortsätter antagligen debatten om sambanden mellan rörlighetsdirektivet, oförenliga teorier kring rätten till migration och ekonomiska aspekter att fortgå i all närmast framtid.

6. Källförteckning

Böcker:

A. Favell & E. Recchi, *Pioneers of European Integration: Citizenship and Mobility in the EU*, Edward Elgar, Northampton, 2009

J. Norberg & F. Segerfeldt, *Migrationens kraft*, Hydra förlag, 2012

Artiklar:

M. Berger, *Motives for the foundation of the ECSC*, Poznan University, Poznan University of Economics Review; 2013, Volym13, Nummer 3

M. Blake & M. Risse, *Is there a Human Right to Free Movement? Immigration and Original Ownership of the Earth*, Harvard, 2006.

M. Huemer, *Is There a Right to Immigrate?* Social Theory and Practice, Volym 36, Nummer 3, 2010

Internetkällor:

S. Koikkalainen, *Hemsida: Migration Information Source – Migration Fundamentals*, April 2011, Använd 2014-01-07, Adress: <http://www.migrationinformation.org/Feature/display.cfm?ID=836>

European Union: *European Union: A peaceful Europe –the beginnings of cooperation*, Använd: 2014-01-07, Adress: http://europa.eu/about-eu/eu-history/1945-1959/index_en.htm

Aftonbladet; Göran Persson orolig för social turism; 2003; Använd 2014-01-08; adress: <http://www.aftonbladet.se/nyheter/article10413929.ab>

EurActive; 2013; Använd: 2014-01-08; Adress: <http://www.euractiv.com/uk-europe/cameron-free-movement-eu-needs-f-news-531982>

Mänskliga Rättigheter –Regeringens webbplats om mänskliga rättigheter; Använd: 2014-01-08; Adress: <http://www.manskligarattigheter.se/sv/de-manskliga-rattigheterna/vilka-rattigheter-finns-det/privat-och-familjelivet>

Direktiv, Lagstadganden och deklamationer:

Europaparlamentets och rådets direktiv 2004/38/EG

Europeiska Unionen, Treaty of Maastricht on European Union, 1993

Europeiska Unionens stadga om de grundläggande rättigheterna (2010/C 83/02)

Council Directive 68/360/EEC

Regulation (EEC) No 1612/68

Universal Declaration of Human Rights